

VAS MEGYEI KORMÁNYHIVATAL
SZOMBATHELYI JÁRÁSI HIVATAL

ELŐTERJESZTÉS
Szombathely Megyei Jogú Város
Egészségügyi Szakmai Bizottságának
2019. decemberi ülésére

Tájékoztató
Szombathely város 2018-as népegészségügyi
helyzetéről

Dr. Gyánda Gabriella
járásai tisztifőorvos
osztályvezető

2019. december 4.

Tartalomjegyzék:

I.	Bevezető	3.
II.	Demográfia	3.
III.	Halálozási struktúra	8.
IV.	Egészségügyi igazgatás	10.
V.	Járványügy	12.
VI.	Település- és környezetegészségügy	15.
VII.	Gyermek- és ifjúság-egészségügy	20.
VIII.	Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	21.
IX.	Ápolás szakfelügyelet	22.
X.	Kémiai biztonság	23.
XI.	Védőnői szakfelügyelet	25.
XII.	Családvédelmi Szolgálat	28.
XIII.	Egészségfejlesztés	29.

I. Bevezető:

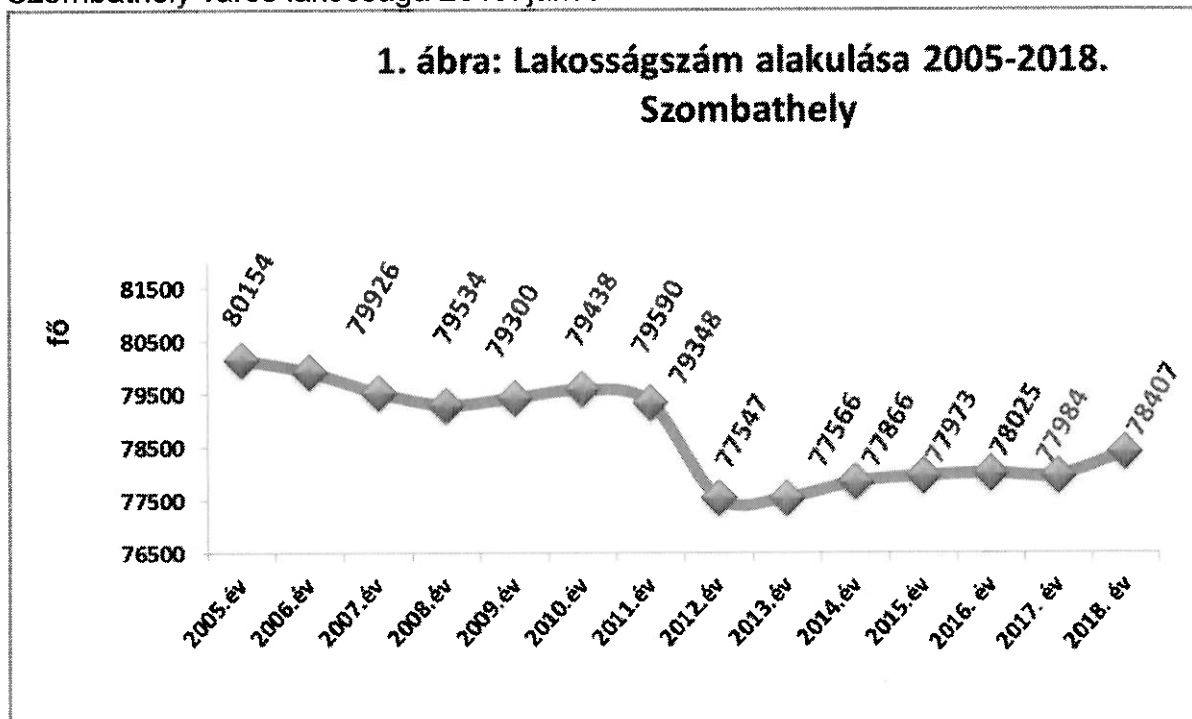
Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint „Az egészség a teljes testi, szellemi és szociális jólét állapota, nem pusztán a betegség vagy fogyatékoság hiánya.” Az emberek egészségi állapotát több tényező, úgynevezett egészségdetermináns határozza meg. A legfőbbek a genetikai (biológiai) tényezők, az egészséges fejlődés (gyermekkor) biztosítottága, az egészségügyi szolgáltatások fejlettsége és elérhetősége, közvetlen makro- és mikrokörnyezetünk, magatartási és életmódtényezők, a társadalmi- gazdasági viszonyok, iskolázottság, kulturális sajátosságok. Az egészség megőrzéséhez fontos a fertőző betegségek, környezeti ártalmak elkerülése, az emberi magatartás következtében létrejövő egészségkárosító hatások csökkentése, a higiénés és táplálkozási szabályok ismerete, betartása.

A népegészségügyi tevékenység fő feladata a lakosság egészségi állapotának nyomon követése, a veszélyeztetett csoportok azonosítása, az egészségproblémák és prioritások meghatározása, az népegészségügyi intézkedések kimunkálása és foganatosítása, valamint annak biztosítása, hogy az egészségügyi szolgáltatások megfelelőek, elérhetőek legyenek. Ezt az összetett tevékenységet látjuk el főbb szakterületeinken keresztül, úgymint epidemiológia, település- és környezet-egészségügy, járványügy, táplálkozás- és ételmezés-egészségügy, gyermek –és ifjúságegészségügy, egészségügyi igazgatás, ápolás- és védőnői szakfelügyelet.

II. Demográfia:

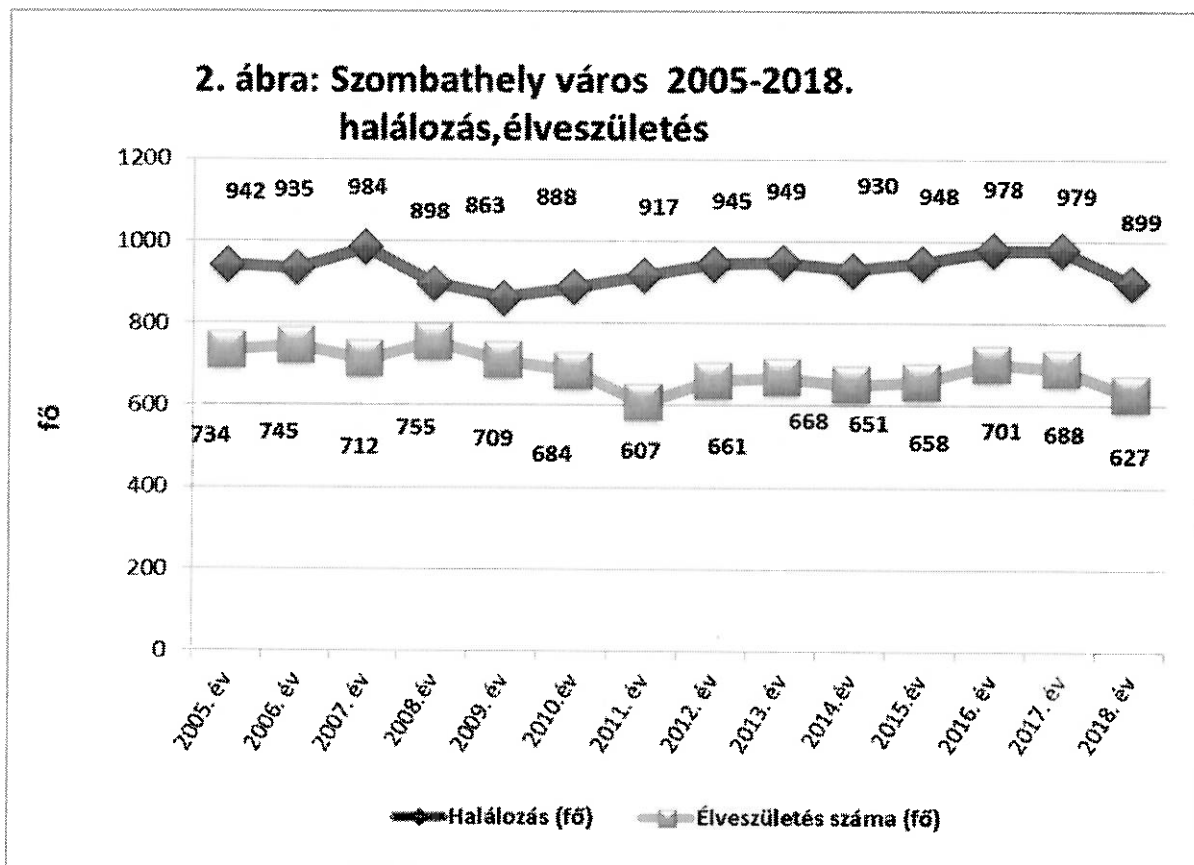
Szombathely város népegészségügyi helyzetéről készített tájékoztatóban a 2018. évre vonatkozó népmozgalmi és halálozási adatokat közöljük. Az elkészített számításoknál a 2019. január 1-én érvényes lakónépességi adatokat vettük figyelembe. A grafikonok, ábrák elkészítéséhez minden felhasznált adatot a *Központi Statisztikai Hivatal* bocsátott a rendelkezésünkre.

Szombathely város lakossága 2019. január 1-én **78407** fő volt.

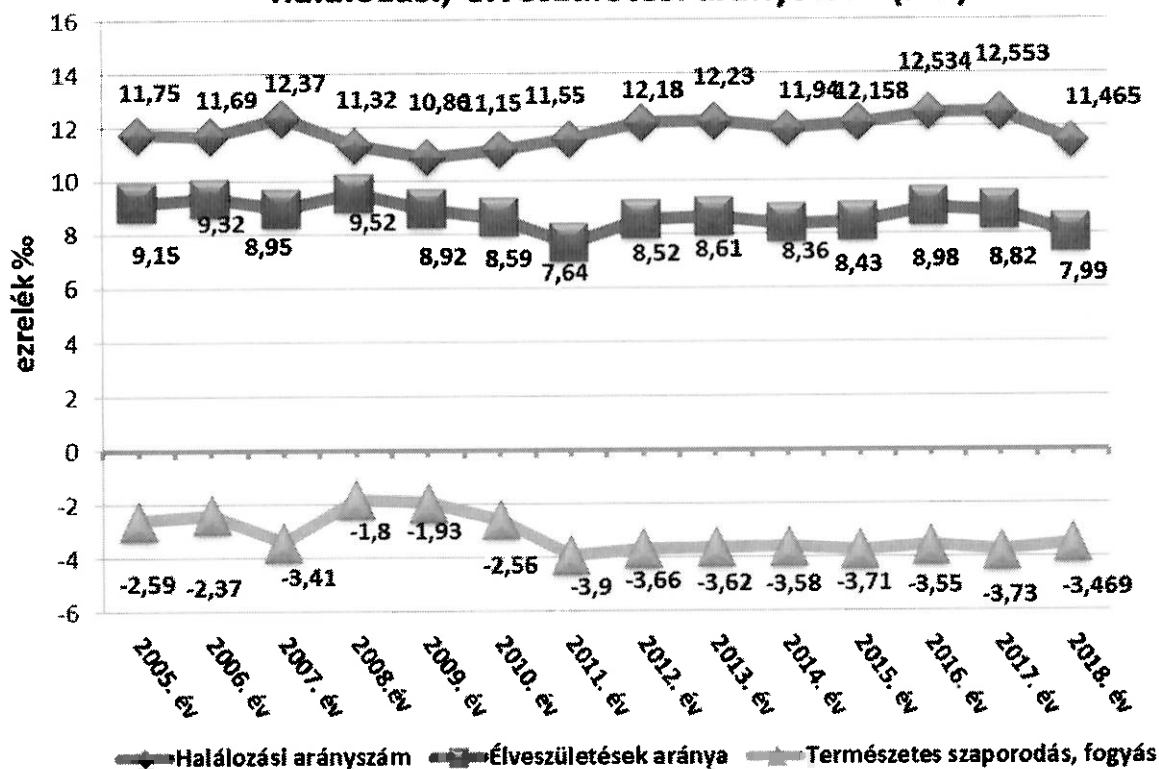

A **népmozgalmi folyamatok** közül a természetes szaporodás és a halálzási arányszám az országoshoz és Vas megyéhez képest is **kedvezőbb** alakult. A természetes szaporodás (fogyás) ezer lakosra Szombathelyen -3,47, az országos -4,2, a Vas megyei -5,1.

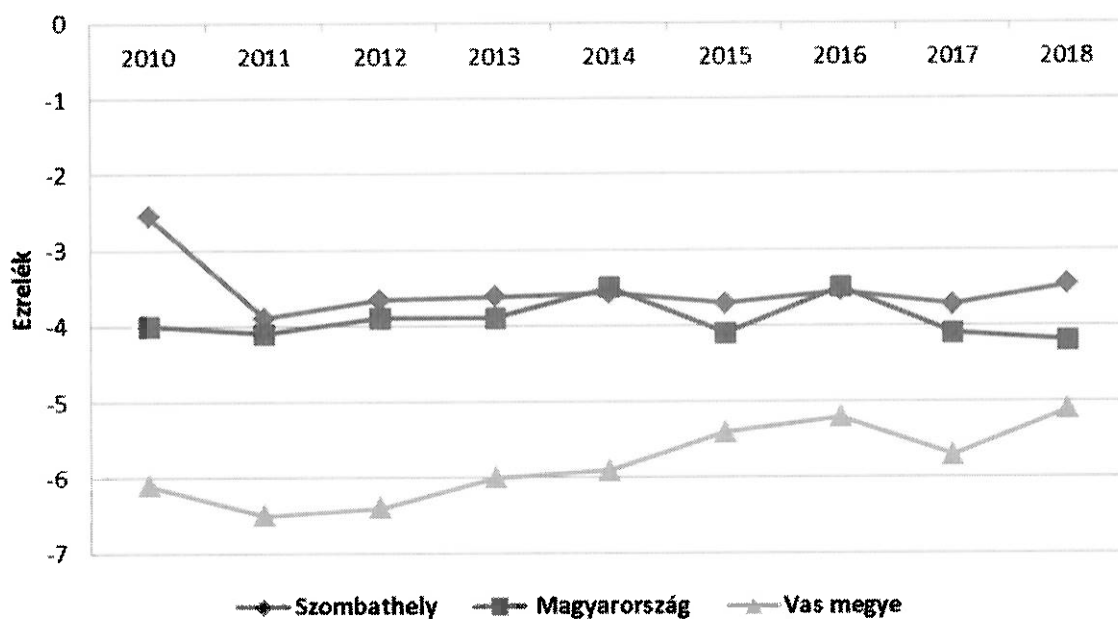
Az **élveszületési arányszám** és a **halálozások** száma is az előző évhez képest kismértékben csökkent, így a természetes szaporodás továbbra is negatív előjelű, azaz a demográfiai helyzetet *fogyás* jellemzi.

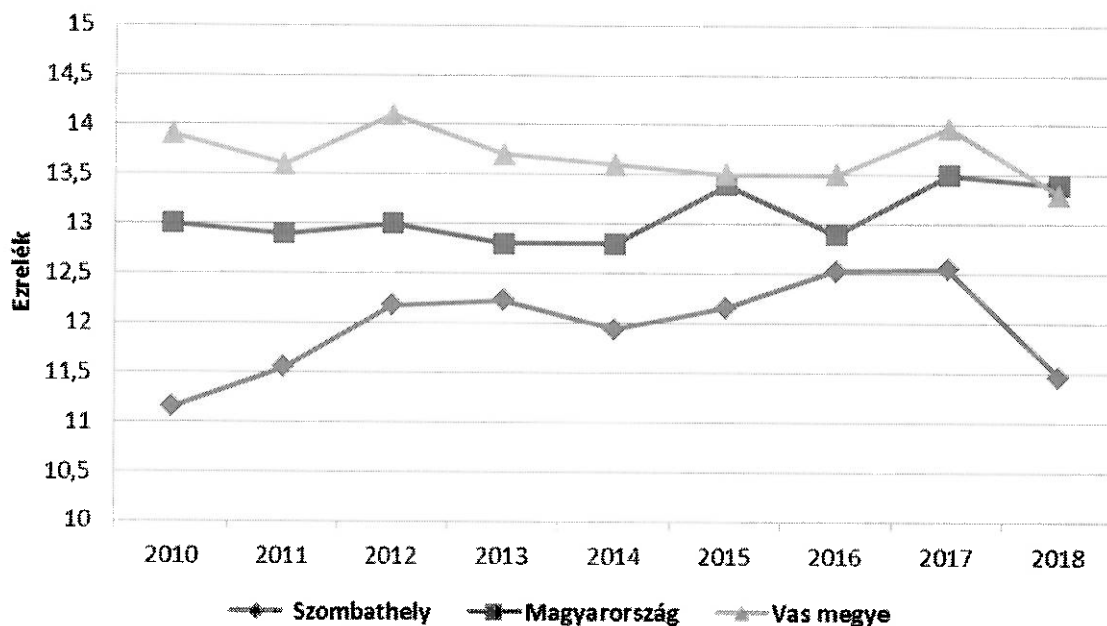
**3. ábra: Szombathely város 2005-2018.
halálzási, élveszületési arányszám (‰)**

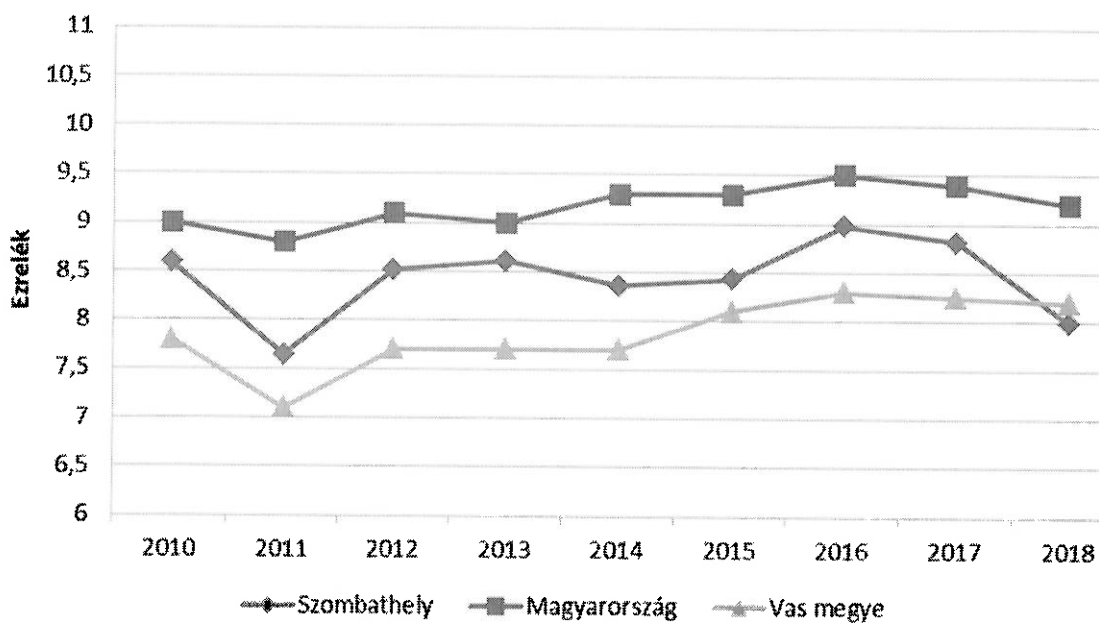
**4. ábra: Természetes szaporodás, fogyás összehasonlítása
Magyarország-Vas megye-Szombathely, 2010-2018 (‰)**

**5. ábra: Halálozási arányszám összehasonlítása
Magyarország-Vas megye-Szombathely 2010-2018 (%)**

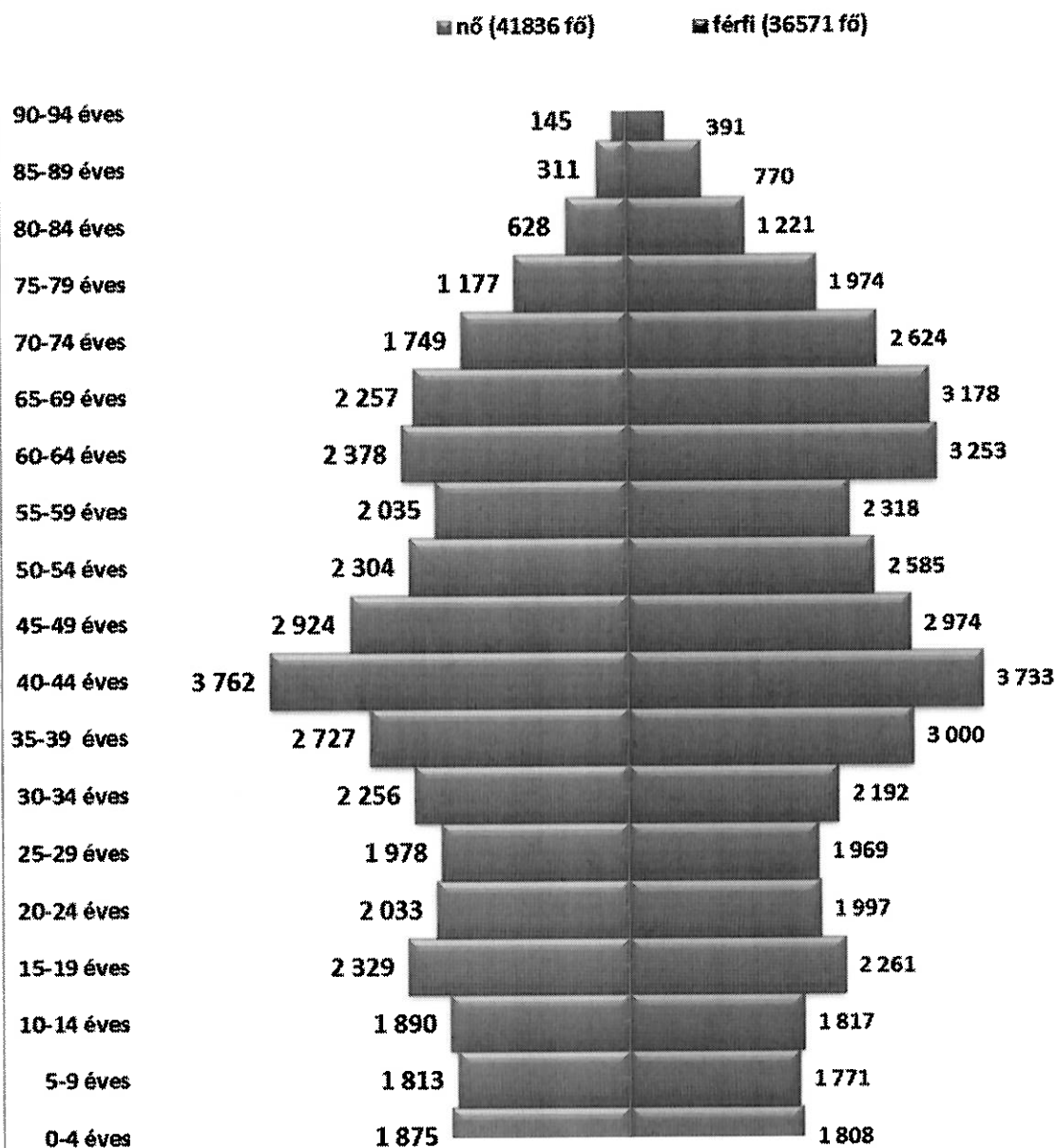

**6. ábra: Élveszületési arányszám összehasonlítása
Magyarország-Vas megye-Szombathely, 2010-2018 (%)**

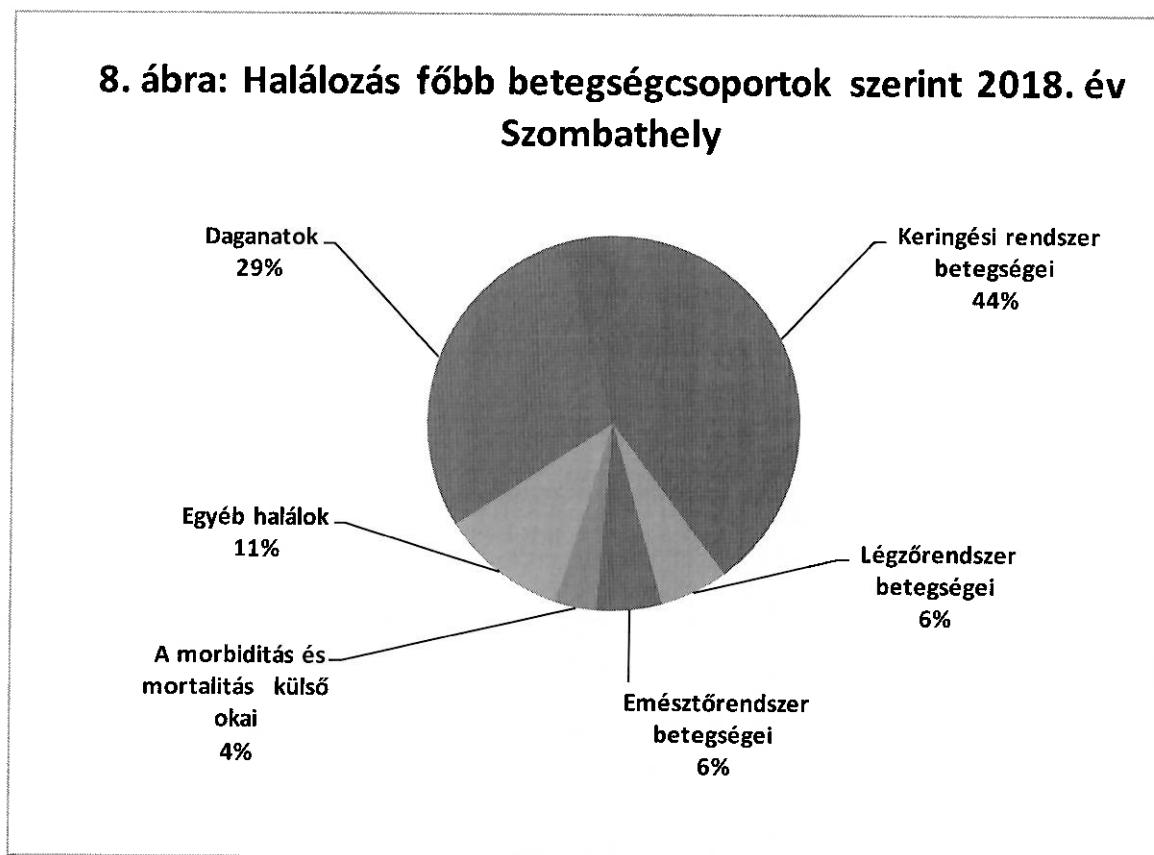
A város népességét nem és életkor szerint a **korfa** mutatja. A népesség életkor szerinti összetétele az elmúlt évekhez hasonlóan alakult, tovább folytatódott a kedvezőtlen irányú változás, a fogyó népesség mellett az előregedés jellemző a társadalomra. Szombathely város népesség struktúrájára, Magyarországhoz illetve Vas megyéhez hasonlóan az **öregedés** jellemző. Az adatok alapján látható, hogy évről-évre **emelkedik az öregedési index**, mely a 65 év feletti lakosság arányát mutatja a 15 év alattiakhoz viszonyítva. Az öregedési index Szombathely városban 149,67 (2017-ben 146,3) Vas megyében 149,6 (2019), országosan 133.

**7. ábra: Korfa 2019. január 1.
Szombathely lakosságszám:78407**

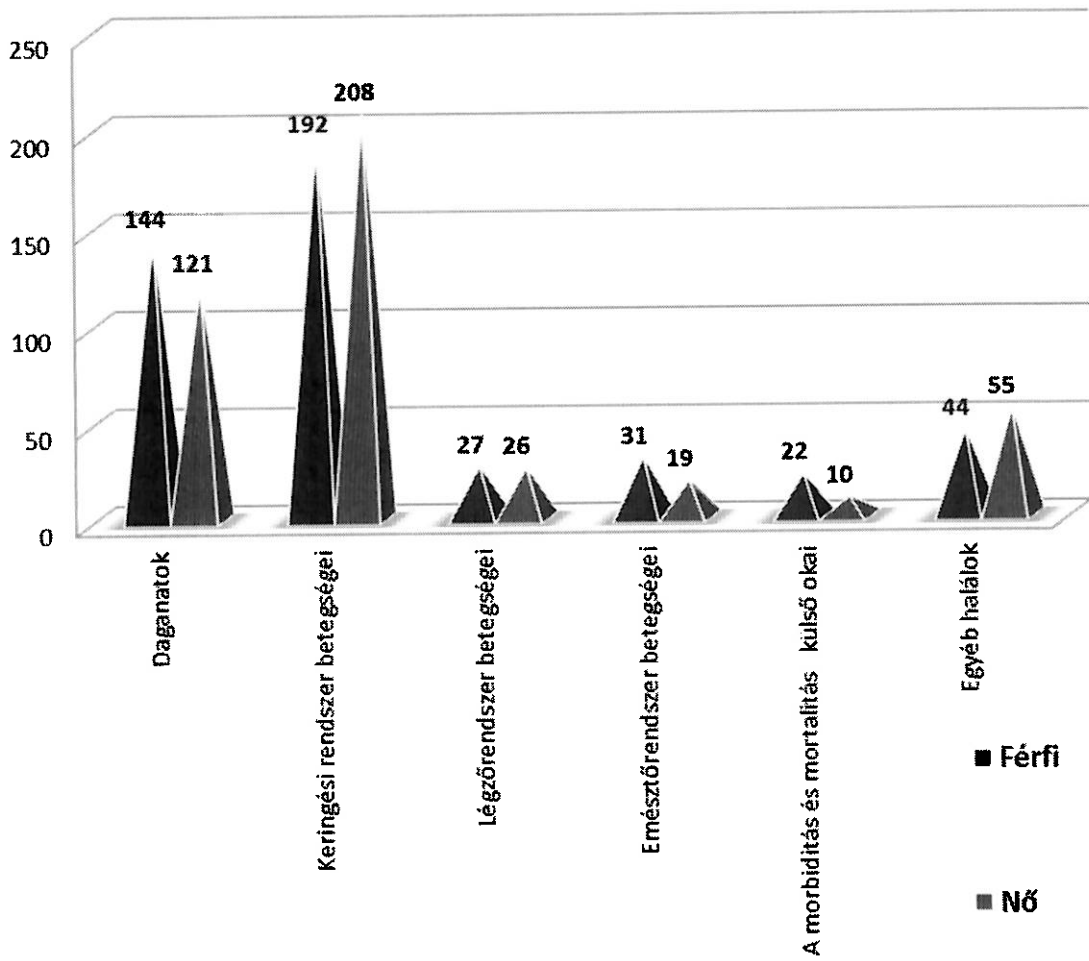

III. Halálzási struktúra

A 2018. évi halálzási struktúrát vizsgálva megállapítható, hogy mindkét nemben a **keringési betegségek** foglalják el a **vezető** helyet. Második helyen nőknél és a férfiaknál is a *daganatos betegségek* okozta halálzás áll. A férfiaknál és a nőknél is a harmadik helyre az egyéb halálkok okozta halálzás kerültek. A halálzási struktúra a Vas megyei és az országos adatokhoz viszonyítva közel azonos.

9. ábra: Halálozás nemenként/főbb betegségcsoportonként 2018. év Szombathely

IV. EGÉSZSÉGÜGYI IGAZGATÁS

A Népegészségügyi Osztály a feladatköreit meghatározó jogszabályok értelmében engedélyezte és ellenőrizte az egészségügyi szolgáltatók működését, felügyeletet gyakorolt a város egészségügyi ellátása felett. A benyújtott kérelmeknek megfelelően adunk ki új működési engedélyeket az alapellátásban, illetve járóbeteg ellátásban.

Az egészségügyi szolgáltatók ellenőrzése során a személyi és tárgyi minimum feltételek nagyrészt teljesültek. A szolgáltatók próbálnak megfelelni az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet, valamint az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szüksége szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet előírásainak. Amennyiben ennek nem tesznek eleget a Népegészségügyi Osztály felhívja az Engedélyes figyelmét a hiányosságok pótlására, amelyet teljesítenek. A leggyakrabban előforduló hiányosság mind alap, mind pedig járóbeteg ellátás során az egészségügyi dokumentációk nem megfelelő, zárt kezelése. Az egészségügyi veszélyes hulladék gyűjtése, tárolása, hűtése, elszállítása általában megoldott. A keletkező, éves egészségügyi hulladék mennyiség bejelentésére felhívtuk a szolgáltatók figyelmét, amely már elektronikus úton történik.

A 2018 éves munkaterv keretében, a Népegészségügyi Osztály ellenőrizte az otthoni szakápolást végző egészségügyi szolgáltatókat. Szombathelyen összesen 4 egységet ellenőriztünk. Két szolgáltató esetében találtunk hiányosságokat (működési kártya érvényességi idejének lejárat, felelősségbiztosítás befizetés igazolásának hiánya, illetve egy szolgáltató esetében hőlégmentizátor időszakos felülvizsgálatának hiánya). Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 84/2018. (IV.26.) Kgy határozatával **módosította** a gyermek házi orvosokkal kötött megállapodásokat a területi ellátásra vonatkozóan az óvodák és az általános iskolák ellátása tekintetében, valamint az iskola-egészségügyi ellátást végző orvosok feladatairól szóló megállapodást. A működési engedélyeket hivatalból módosítottuk.

2018. évben országos munkatervi feladaton kívül az alapellátásban a személyi, tárgyi, környezeti feltételeket hét gyermekorvosi rendelőben, és három felnőtt házi orvosi rendelőben néztük.

Járóbeteg ellátásban a működési engedélyezésekhez kapcsolódóan, 34 esetben tartottunk helyszíni szemlét (egészségügyi szakmák: ortopédia, traumatológia, orvosi laboratóriumi diagnosztika, kardiológia, optometria, szakorvosi látásvizsgálat, gyógyászati segédeszköz javítása, forgalmazása, gyógytorna, fogászati ellátás, diétetika, teljeskörű UH diagnosztika, belgyógyászat, bőrgyógyászat, foglalkozás-egészségügyiellátás, fitoterápia, fülakupunktúra). Az ellenőrzések alkalmával minden esetben vizsgáltuk a személyi, tárgyi, környezeti feltételek meglétét a rendelőkben.

Fogászati ellátás területén az Emberi Erőforrások Minisztériuma Országos Tisztifőorvosi Feladatokért Felelős Helyettes Államtitkársága tájékoztató levelét a fogászati amalgám felhasználásának és kezelésének felmérésével kapcsolatos új európai uniós jogszabályi előírásokról, valamint a Szakmai Kollégium Fog- és Szájbetegségek Tagozata és Tanácsa állásfoglalását megküldtük az egészségügyi szolgáltatóknak.

Szombathely városban jelenleg 38 felnőtt praxis működik, ebből kettő területi ellátási kötelezettség nélkül. 2018. év végén az összes bejelentkezettek száma 73565 volt. 16 gyermekorvosi praxis is működik, bejelentkezett gyermekek száma 16843.

Három praxis estében történt tulajdonos illetve működtető változás, Dr. Török Ilona felnőtt háziiorvosi körzetét 2018. január 1-től Dr. Huszár Erika, Dr. Ruzsa Erzsébet praxisát 2018. november 1-től Dr. Perge János, Dr. Milisits Éva gyermekorvosi körzetét 2018. január 1-től Szalainé Dr. Erdélyi Zsófia vette át.

A felnőtt háziorvosok közül 17 fő látott el foglalkozás-egészségügyi alapellátási tevékenységet is. A fogászati alapellátást 18 fogorvos végezte.

Figyelemre méltó adat, hogy a **házi orvosok, házi gyermekorvosok átlagéletkora 58 év**. 40 év vagy az alatti házi orvos 6 fő, 40 és 61 év között 17 fő, 60 és 80 év közötti 24 fő, valamint egy fő 80 év feletti házi orvos praktizál a város területén.

A folyamatos **ügyeleti betegellátást** az Országos Mentőszolgálat által működtetett Központi Orvosi Ügyelet látja el, Szombathely, Sugár u. 1. szám alatt, ahol felnőtt és gyermek háziiorvosi ügyelet működik. Hétköznapokon 16.00-tól 08.00-ig, szabad- és munkaszüneti napokon 0-24 óráig történik a betegek fogadása, az ügyelet ellátási területéhez Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területén kívül Gencsapáti, Perenye, Nárjai, Sé tartozik. A **Központi Fogorvosi Ügyeletet** Szombathely, Wesselényi M. u. 4. alatt a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete működteti, hétköznapokon 18.15-től 22.00-ig; hétvégén 08.00-tól 20.00-ig. Minden hónapban bekérjük a szolgáltatóktól az aktuális ügyeleti beosztást, így rendszeresen figyelemmel kísérjük az egészségügyi ellátás folyamatos működésének biztosítását.

Szombathely város területén nem finanszírozott járóbeteg ellátási tevékenységet 92 fogorvos, 69 foglalkozás-egészségügyi alapellátást végző orvos és 26 szülészet-nőgyógyászat szakorvos végzett.

Szakképzési felkérés egészségügyi szolgáltatókat érintő panaszügyek kivizsgálása során 3 esetben történt. A panaszok 2 esetben felnőtt háziiorvosi ellátással, 2 esetben betegszállítással voltak kapcsolatosak. A Népegészségügyi Osztály egy esetben szabott ki egészségügyi bírságot.

V. JÁRVÁNYÜGY

Szerteágazó feladatainkat a jogszabályi előírásoknak megfelelően, központilag megadott munkatervünk alapján végezzük. Ebben segítséget nyújt az informatikai rendszer (EFRIR, OSZIR). Naprakészen rögzítjük, rendszerezük a járványügyi adatokat. Szombathely város területén a járványügyi feladatok ellátása rendkívül összetett tevékenységet foglal magába. Ezek közül legfontosabbak: a fertőző megbetegedések kivizsgálása, fertőző forrás felkutatása, intézkedések a járvány, illetve fertőzés továbbterjedésének megakadályozására, munkahelyi, gyermekközösségi szűrések, kitiltások, stb.

Feladataink közé tartozik a védőoltások szervezése, az oltóanyag logisztika végrehajtásának ellenőrzése is. Egészségügyi és szociális intézmények tervbírálata, az engedélyezett orvosi rendelők ellenőrzése, sterilizáló berendezések vizsgálatának folyamatos megszervezése, egészségügyi felvilágosítás végzése is. Az egészségügyi alapellátással közösen végzett felvilágosító és ellenőrző munkánk eredményeként Szombathely város járványügyi helyzetét évek óta kedvezőnek tartjuk.

Szombathely város orvosi körzetei 2018. évben összesen **370** fertőző megbetegedést jelentettek be, ami a 2017. évihez (772) képest 47 %-os csökkenést mutat. Egy családi járvány fordult elő, Salmonella kóroki szerepe igazolódott.

2018. szeptember 27.-én értesültünk egy szülő bejelentése által, hogy az Aranyhíd Egységes Gyógypedagógiai, Konduktív Pedagógiai Módszertani Intézményben hasmenéses, hányásos tünetek fordulnak elő a gyermekek körében. A járványügyi vizsgálatot soron kívül megkezdtük a Népegészségügyi Főosztállyal együtt, melynek során kiderült, hogy a megbetegedésekkel 4 iskola érintett: az Aranyhíd Egységes Gyógypedagógiai, Konduktív Pedagógiai Módszertani Intézmény (Szombathely, Dózsa György utca 6.), Szombathelyi Reguly Antal Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola (Szombathely, Rákóczi Ferenc u.79), Nyitra utcai Általános Iskola (Szombathely, Nyitra u.15), Gothard Jenő Általános Iskola (Szombathely, Benczúr Gyula u.10.). Az iskolákat egy közétkeztető látja el, az Elamen Zrt. Az érintett közösségeknél a hányásos, hasmenéses tünetek 2018. szeptember 26-án kezdődtek és 2018. október 01-én volt az utolsó tünetes beteg. 2018. szeptember 26-án a közétkeztető által készített ebédből összesen 968 fő fogyasztott, ebből 335 fő betegedett meg. A diákok közül 322 fő, az iskolai dolgozók közül 8 fő, valamint 5 fő konyhai dolgozók betegedett meg. A betegség lefolyása gyors volt, a tünetek néhány óra, legfeljebb 1 nap alatt megszűntek. Kórházba két gyermek került. Halálozás nem történt. A beteg tanulók közül 115 diáktól történt széklet minta beküldése a Synlab Szombathelyi Mikrobiológiai Laboratóriumába általános bakteriológiai és vírus vizsgálatra. Valamennyi esetben bakteriológiai szempontból negatív lett az eredmény, de a vírusvizsgálatok 48 fő tanulónál Calicivírus pozitivitást mutattak. A főzőkonyhát üzemeltető Zrt. területi igazgatója a főző- és a négy tálalókonyha teljes személyzetének (23 fő) időszakos foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálata keretében széklet szűrővizsgálatot rendelt el. A vizsgálati eredmények alapján megállapítható, hogy a 23 dolgozó közül 3 személy székletvizsgálati eredménye Calicivírus pozitívnak bizonyult, mindhárman fogyasztottak a gyanúsított ebédből. A főzőkonyhán dolgozók mintája negatív lett. Pedagógusoktól nem lett minta küldve vizsgálatra. Az előírt fertőtlenítési szabályok betartásával a járvány további terjedése megszűnt. A klinikai tünetek és a kórlefordulás a laboratóriumilag igazolt kórokozó által okozott betegségre jellemző. A járványt

epidemiológiai alapon közös, ételeredetűnek minősítettük, a fertőző forrást nem sikerült igazolni.

Szombathely városban a háziorvosok 239 fő **enterális megbetegedését** jelentették be. Ez a szám minimális növekedést mutat a 2017. évi megbetegedésekhez képest (227 fő). Legnagyobb számban Salmonellosisban 107 fő betegedett meg. Campylobacter fertőzés 87 főnél történt, Rotavírus okozta gastroenteritis 45 esetben fordult elő. Vizsgálataink tapasztalata szerint a bakteriális megbetegedések feltételezett forrása legtöbb esetben a nem kellőképpen hőkezelt tojás, tojásalapú ételek, baromfihús volt. Osztályunk minden esetben megtette a szükséges járványügyi intézkedéseket. Ennek során személyre szabott felvilágosító munkával is próbáltunk a járványügyi helyzeten javítani.

A cseppfertőzéssel terjedő (légúti) megbetegedések: száma (56 fő) – 2017. évhez képest (468fő) jelentősen csökkent a bejelentett esetek száma. A 2018-as évben 34 fő Varicella (Báránymű) megbetegedés bejelentése érkezett Osztályunkhoz, míg Scarlatinában (Vörheny) 22 fő betegedett meg.

Idegrendszeri eredetű fertőző megbetegedéseket 17 esetben jelentettek (1 fő Pneumococcus okozta agyhártyagyulladás, 3 fő Meningitis serosa, 8 fő encephalitis infectiosa, 3 Streptococcus pneumoniae által okozott invazív betegség, 1 Kullancsencephalitis, 1 főnél Creutzfeldt-Jakob betegség igazolódott)

Egyéb megbetegedések: 31 főnél Lyme kór, nyolc főnél hepatitis E megbetegedés igazolódott. Az év során egy esetben jelentettek vírusos haemorrhagias lázt (kórokozó: Dengue vírus), továbbá két acut flaccid paralysis gyanút.

Az orvosi rendelőkben a *sterilizáló készülékek mikrobiológiai (sterilizáló) hatásvizsgálatát* félévente elvégeztettük a biológiai tesztekkel. Az esetenkénti hibás készülékek javítását elrendeltük és visszaellenőriztük.

Rágcsálóirtás történt kétszer 2018. július 23.- augusztus 07., valamint 2018. november 05. és 2018. november 22. közötti időszakban Szombathely város közterületein, patakok mentén, lakótelepeken, és csatornarendszerében. Az eredményes irtás során a munkavédelmi előírásokat, a technológiai rendet maradéktalanul betartották. Az irtás és a felszedés közegészségügyi ellenőrzését elvégeztük, szabálytalanságot nem észleltünk.

A *tetvességre* irányuló szűrővizsgálatokat az illetékes védőnők, iskolaorvosok a gyermekvédelmi, oktatási intézményekben rendszeresen elvégezték. A tetvesség felszámolása továbbra sem könnyű feladat, különösen a hátrányos helyzetű és rossz higiénés körülmények között élő családoknál. A szociálisan rászorulóknak részére ingyen biztosítottuk a tetűirtószert. Az ismételt tetves családok tagjainál felvilágosítással egybekötött kontrollvizsgálatot végeztünk. Összességében elmondható, hogy a krónikus fejtetves személyek/családok száma *csökkent*.

Védőoltással megelőzhető fertőző megbetegedések: Járványos gyermekbénulás, torokgyík, rózsahimlő, kanyaró, szamárköhögés 2018. évben nem fordult elő. Az említett betegségek ellen Magyarországon kötelező a védőoltás. Szombathelyen országos viszonylatban nagyon jó – 98 % feletti – az átoltási százalék, bár az utóbbi

években egyre gyakrabban fordulnak elő olyan szülők, akik megtagadják gyerekeik részére a kötelező védőoltásokat.

Influenza elleni oltóanyagok az elmúlt évben is rendelkezésre álltak, amelyekhez a krónikus betegségben szenvedők, az idősek és az egészségügyi és szociális dolgozók ingyen juthattak hozzá. 2018-ban a 3Fluart influenza elleni oltóanyag került kiadásra. Szombathely város felnőtt házi- és házi gyermekorvosai 4638 főt oltottak be. A 6-35 hónapos korosztálynak is rendelkezésre állt az influenza elleni gyermek oltóanyag (Vaxigrip tetra).

Jelentős a **veszettségre gyanús sérülésekkel** kapcsolatos járványügyi tevékenység is. Szombathely városban 2018. évben a Balesetsebészeti Ambulancia, a Baleseti Szakrendelés és a házi orvosok összesen 84 fő sérülését, kontaktusát jelentették, melyeket zömében kutyák, macskák okozták, de előfordult patkány által okozott sérülés is. A veszettségre gyanús, oltatlan nem megfigyelhető állat esetén a sérülteket védőoltásban részesítették. Veszettség ellen 2018-ban Szombathely városban lakók közül 11 fő kapott védőoltást.

Védőoltások

Sajnos az utóbbi években egyre nagyobb számban találkozunk olyan szülőkkal, akik megtagadják gyerekeik részére a kötelező védőoltásokat. Az oltásmegtagadók száma a 2017. évihez viszonyítva csökkent. Az elmúlt évben összesen 25 esetben intézkedtünk (5 folyamatos oltás és 17 kampányoltás), 3 ügyet illetékesség hiányában átadtunk. A védőnő, a gyermekorvos, illetve infektológus szakorvos-védőoltási szaktanácsadó együttműködésével próbáljuk a szülők ismereteit javítani az oltásokról, illetve elérni az oltás beadatását. Az esetek nagy részében eredményesen, ellenkező esetben eljárást indítunk. Változás, hogy 2018. január 1-től a Nemzeti Adó- és Vámhivatal végzi a végrehajtást. Oltáselmaradás bejelentése után a kiadott határozat nem teljesítése esetén, áttesszük elektronikusan végrehajtásra az ügyeket. Megfigyelhető pozitívum, hogy a NAV végrehajtása során jelentősen növekedett a beadott oltások száma.

Megfigyelhető tendencia, hogy oltásmegtagadás esetén több gyermeknél egy Ausztriában élő, oltásellenes nézeteiről ismert orvos végezte az oltások beadását. Elgondolkodtató és nem életszerű jelenség, hogy Magyarországon ingyenesen biztosított védőoltást, valószínűleg térítés ellenében külföldön adatnak be. A magyarországi védőoltási rendszer egyedülálló Európában, Osztályunk munkája során arra törekszik, hogy ez így is maradjon.

VI. TELEPÜLÉS- és KÖRNYEZETEGÉSZSÉGÜGY

1. Vízhygiéne:

A lakosság egészségi állapotát a szolgáltatott ivóvíz minősége jelentősen befolyásolja, Szombathelyen a **közműves ivóvízellátás** biztosított. Az ivóvízellátó rendszert üzemeltető VASIVÍZ ZRT minőségellenőrző vizsgálatait és hatóságunk által elvégzett hatósági vizsgálatok eredményei alapján elmondható, hogy *a szolgáltatott víz minősége folyamatos fertőtlenítés nélkül is megfelelő*. A vízbázison felszámolandó vízminőségi probléma nincs.

2. Talajhygiéne

A talaj egészségügyi jelentőségének változó megítélésében szerepet játszik az, hogy hatása nem érvényesül olyan közvetlenül, mint az ivóvíz vagy az élelmiszer esetében.

A talaj betegségek terjesztője lehet (bélférgesség, sebfertőzések), a benne lévő makro- és mikroelemek kioldódás következtében az ivóvízbe jutva járványt vagy mérgezést idézhetnek elő. Az sem elhanyagolható, hogy a talajon keresztül milyen anyagok szívódnak fel a növényekbe, mivel azok a táplálékláncba bejutva szintén hatással vannak az emberi szervezetre. A talajfelszín pora légmozgás hatására levegőszennyezést okoz.

Közegészségügyi szempontból nagyon fontos feladatunk a keletkező hulladékok gyűjtésének, ártalmatlanításának, kezelésének rendszeres ellenőrzése, amelyet 2018-ban is maradéktalanul elvégeztünk. Üzemelést akadályozó közegészségügyi hiányosságot nem tapasztaltunk.

A talajhygiénés egységeket a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körébe tartozó hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről szóló 13/2017.(VI.12.) EMMI rendelet 3. sz. melléklete szerint tartjuk nyilván.

Szombathely, Erdei iskola úti kommunális hulladéklerakó telepen 2017. november 02-től Szombathely és két település (Ják és Táplánszentkereszt) hulladékkezelését végezték. A hulladéklerakó megfelelő műszaki védelemmel ellátott, ezen kívül talajvíz figyelő monitoring rendszer működtetése is biztosítja az esetleges környezetszennyezés megakadályozását. A kiszállított hulladék elhelyezése megfelelő, a folyamatos tömörítés, egyengetés, földtakarás biztosított, hulladékfogó hálók ki vannak helyezve a hulladék szétszóródásának megakadályozására. A telepen kerékfertőtlenítő is üzemel, melynek használata következtében a hulladékszállító járművek által okozott közúti szennyezés elkerülhető. A hulladéklerakó üzemelésének folyamatos ellenőrzése érdekében kamera rendszert üzemeltetnek, amely jelentős segítséget jelent az illetéktelen személyek távoltartása vonatkozásában.

A közszolgáltatónak kell gondoskodni a hulladék gyűjtése céljából közterületre telepített, közcélt szolgáló gyűjtőedény, valamint a hulladékgyűjtő szigeteken elhelyezett gyűjtőedény tisztításáról, fertőtlenítéséről és karbantartásáról. A tisztítást és a fertőtlenítést legalább évente kétszer, szükség esetén nagyobb gyakorisággal kell elvégezni. A 770 literes és 1100 literes edények mosására 2018-ban csak az edények 1/3-ad részében került sor.

A **szelektív hulladékgyűjtés** a város területén több éve létesített **78 db** hulladékgyűjtő szigeten, műanyag palack, üveg és papír hulladék került összegyűjtésre és

újrahasznosításra, az utóbbi években folyamatosan csökkent a számuk, 2018-ban több ponton történt meg a kihelyezett szigetek átalakítása, gyűjtőedények átmeneti elszállítása, valamint a folyamatos illegális lerakások, és károkozások végett, a **szigetek száma 60-ra csökkent.**

2017 évre Szombathelyen teljes körűen megvalósult a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés, összesen 10950 háztartást érintően havonta egyszer.

A Körmendi úti *hulladékudvarba* csak a szombathelyi háztartásokban keletkező hulladékot lehet beszállítani olyan személyeknek, akik a hulladékszállítási közszolgáltatóval szerződéses jogviszonyban állnak. Évente maximum 3 m³ laza, könnyű állapotú lom, egyéb nem veszélyes, háztartási jellegű hulladékot, 3 tonna építkezési hulladékot, alkalmanként maximum 1 m³ lom, és vagy 1 tonna építkezési hulladékot lehet ingyenesen beszállítani. Az újrahasznosítható hulladékok köréből papír, fa, fém, üveg, műanyag, zöld hulladékot korlátlan mennyiségben. A működési szabályzatnak megfelelően a gumi, és veszélyes hulladékot meghatározott mennyiségben. A hulladékudvar jól üzemeltetett, de tapasztalataink alapján még több ismeretterjesztés, figyelem felhívás lenne szükséges a lakosság felé, hogy éljenek ezzel a lehetőséggel, hiszen nagyon fontos hogy lakossági veszélyes hulladék, továbbá egyéb szelektíven gyűjthető hulladék ne kerüljön a lerakóra. Ezzel megszüntethetők lennének az illegális hulladéklerakások, másrészt tehermentesítenénk a lerakóhelyet is.

A szelektív szigetekben és a zsákokban összegyűjtött hulladékok az STKH Sopron által Szombathelyen a Külső- Söptei úton üzemeltetett Társulási Válogatóműbe kerülnek.

Szombathely, Körmendi úti telephelyen üzemel a *zöldhulladék komposztáló* is, amely jóval a kapacitása alatt volt 2018-ban működtetve (egy komposztprizma készült). A zöldhulladék egyrészt szeméttelen takaróanyagként került felhasználásra, a komposztálásra nem kerülő aprítékot a VASVÍZ ZRT szennyvízkomposztáló telepén hasznosítják. A hulladék Szombathely közigazgatási területéről származik, egyrészt a lakoságnál keletkező, másrészt pedig közterületekről származó zöldhulladékokból tevődik össze.

Szombathely, 019/7. hrsz. alatt létesített **hulladékválogató csarnok** a tényleges üzemeltetését 2017. évben kezdte meg, üzemeltetője az STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (9400 Sopron, Harkai domb 0466/31. hrsz.). A válogatóra szelektíven gyűjtött hulladékot csak közszolgáltatók, illetve engedéllyel rendelkező hulladékgazdálkodók szállíthatnak be.

A *veszélyes hulladékok* ártalmatlanítására Szombathelyen a Megoldás Kft. Körmendi úti telephelyén volt lehetőség, de az égető berendezés és a hulladéksterilizáló berendezés már több éve nem üzemel. A Megoldás Hulladékkezelő Kft. 2018. augusztus 1-től a Septox Kórházi és Egészségügyi Hulladékokat Gyűjtő Szállító és Ártalmatlanító Kft. részére adja át az egészségügyi veszélyes hulladékot. Az egészségügyi veszélyes hulladékot zárt hűtőkonténerben tárolják, maximum 2-3 napig. Szombathelyről az egészségügyi veszélyes hulladékot heti 2 alkalommal szállítják be a telephelyre. Az eddigiekben meglévő hűtő kapacitást a továbbiakban is fenntartják, így ha szükséges, akkor megfelelő módon tudják tárolni az esetlegesen beérkező többlet

mennyiséget is. Amalgám hulladékok átvétele, kezelése, ártalmatlanítása a fűzfői hulladékégetőben történik, illetve a Septox Kft. veszi át.

A hulladékkezelő létesítményekben az előírt rovar- és rágcsálóirtási kötelezettségnek eleget tettek.

3. Közfürdők

A város közfürdői vízforgató berendezéssel üzemelnek, hatóságunk által jóváhagyott üzemeltetési szabályzatok alapján. A fürdővíz minőségének ellenőrzése rendszeres egyrészt az üzemeltetők részéről, másrészt pedig hatóságunk részéről is.

A városban összesen 8 db - 2 szezonálisan és 6 folyamatosan üzemelő - közfürdő áll a fürdőzők, az úszni tanulók, sportolók és gyógyulni várók rendelkezésére.

A szezonálisan működő közfürdők vonatkozásában hatósági feladatunk a nyitás előtti tápvíz vizsgálat és helyszíni szemle, valamint az üzemelés közbeni ellenőrzés hatósági medencevíz vizsgálatokkal kiegészítve, így mindkettő egységben háromszor ellenőriztük a közegészségügyi előírások betartását. A folyamatosan üzemelő egységekben évente legalább egy alkalommal végzünk ellenőrzést.

Az ellenőrzési kötelezettségünknek 2018. évben is maradéktalanul eleget tettünk.

A közfürdők közegészségügyi ellenőrzése során vett hatósági mintavételezés eredménye alapján gyakran tapasztaljuk, hogy a hálózati tápvíz megfelelő minőségű, míg a medencékben vett minta mikrobiológiai kifogásoltsága az előfürdők nem megfelelő igénybevételére utalhat, mely indokolja, hogy a fürdők nyomatékosabban figyelmeztessék a fürdőzőket az előfürdők használatára.

A Markusovszky Egyetemi Oktatókórház által üzemeltetett Szombathely, Markusovszky L. u. 5. szám alatti Nappali Kórház hidroterápiás gyógymedencéjének hatósági szemlén megállapítottuk, hogy az öltözőblokkban megtörtént a zuhanyállások akadálymentesítése, új kapaszkodók felszerelése. Hatósági fürdővíz vizsgálati eredmények megfelelő minősítésűek lettek.

Az Oladi Tanuszodában jelentős felújítási munkákat végeztek 2018 nyarán az uszodaterben a lexán bevilágító fal tartószerkezete és a lexán felület teljes cseréjét, valamint további szellőztetési lehetőséget is biztosítottak, 2x 2 db nyitható ablak is kialakításra került. Az uszodater mennyezeti részén lévő vas tartószerkezet újrafestését is elvégezték. Tetőcserére is sor került a középső épületrészre vonatkozóan, amellyel egy időben az öltözőkben kicserélték a bukóablakokat és a bevilágító felületeket. Az ablakok padlószintről való nyithatóságát megoldották. Tisztasági festést is végeztek.

4. Természetes fürdő Szombathely városban nem üzemel.

2018 évben a Csónakázó – tó vízminőségét egy alkalommal vizsgáltuk a Vasi VASEMBER triatlonverseny úszó versenyszámának lebonyolítása érdekében. Az elvégzett vízvizsgálatok során a Csónakázó tó vízminősége – a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008. (IV. 3.) Korm. rendelet alapján minősítve – megfelelő volt. Szakvéleményben közegészségügyi szempontból hozzájárultunk az úszóverseny megtartásához.

5. Temetők

Szombathely 7 db üzemelő városi temető ellenőrzése: a Szentkirályi temető bejárati részén a kerítést, a Zarkaházi temetőnél kerítésszakasz teljes cseréje megtörtént. Az Oladi temető kerítésének egy teljes oldali szakasza szintén cserére került. A Jáki úti központi temetőben urnasírhelyes „G” jelű parcellában a közlekedő utakat kb. 450 m hosszan leaszfaltozták, valamint Náriai község felőli Hősi temető részén 850 m hosszúságú vadhálós kerítést szereltek fel. Egy új 4 személyes halotthűtő került beszerzésre, így 26 halott hűtése (az alagsorban 6 halott hűtése) biztosított. A ravatalozó épülete infrastrukturálisan és építészetileg felújításra szorul.

Temetkezéssel kapcsolatosan a sírnyitást, temetőn kívüli ravatalozást, valamint a holttest külföldre történő szállítását engedélyezzük. 2018 évben 28 db sírnyitást, 1 db 15 napon túli eltemetést, 1 db temetőn kívüli ravatalozást és 2 db külföldi halotyszállítást engedélyeztünk. Az engedélyben előírt szállítási feltételeket mindkét esetben ellenőriztük. A sírnyitások száma az előző évihez viszonyítva jelentősen csökkent (2017-ben 48 volt).

6. Nemdohányzók védelme - egészségvédelmi bírság ügyek

A nemdohányzók védelmével kapcsolatban ellenőrzés Szombathely területén 2018. év folyamán összesen 86 egységben történt, kiemelt munkatervi feladatként a szórakoztató és vendéglátó egységeket és a vasúti állomások dohányzási tilalom alá eső részeit, buszmegállókat és aluljárókat ellenőriztük nyomatékosabban. Jogsértést nem tapasztaltunk.

A Vas Megyei Rendőr-főkapitányság Közrendvédelmi Osztály Vasúti Alosztálya 2018-ban 5 alkalommal tett bejelentést Osztályunkhoz olyan személyekkel kapcsolatosan, akik Szombathely Vasútállomás közforgalom célját szolgáló zárt légterű várótermében, vagy nyitott légterű peronon dohányoztak annak ellenére, hogy ott táblával jelzett a dohányzási tilalom. Az elkövetőket minden esetben 20.000.-Ft egészségvédelmi bírsággal sújtottunk.

7. Rendezvénytartási engedélyezések

A zenés, táncos rendezvények engedélyezéséről szóló 23/2011. (III. 8) Kormányrendelet hatályba lépését követően a rendelet 5. §. (2) bekezdése alapján az engedélyező hatóság megkeresésére vettünk részt az egyes rendezvények engedélyezési eljárásban. A helyszíni szemlén a higiénés és egészségvédelmi, az ivóvíz minőségi, a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi, járványügyi vonatkozású követelmények, valamint a kémiai biztonságra és a dohányzóhelyek kijelölésére vonatkozó követelményeket vizsgáltuk.

2018. évben Szombathelyen 19 db rendezvénytartási engedélyezési eljárás zajlott le az AGORA Művelődési és Sportházban, Fő tér- rendezvénytéren, az Aréna Savariában és a Csónakázó tó környékén, Joskar-Ola lakótelepen, Történelmi témaparkban, Emlékmű dombon.

Az évente megrendezésre kerülő Savaria Történelmi Karnevál előzetes hatósági egyeztetésein túl, a rendezvény indulásakor és működés közben többször is ellenőrizzük a közegészségügyi feltételek teljesülését (megfelelő számú mobilillemhely, vízvételi lehetőségek, hulladék elhelyezés megoldása és az egészségügyi biztosítás megléte).

Az állandó rendezvénytartási engedéllyel rendelkező egységekben évente egyszer üzemem kívül, és kétszer működés közbeni, éjszakai ellenőrzéseket kell tartani. Az engedélyező hatóság szervezésében megtartott ellenőrzéseken minden esetben részt vettünk (Palace Café, Romkert, Cabana Garden).

8. Szálláshelyek ellenőrzése

A nyilvántartásunkban szereplő kereskedelmi szálláshelyeket évente ellenőrizzük, vizsgáljuk a higiénés, a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi, járványügyi és a kémiai biztonságra, valamint a nemdohányzók védelmére vonatkozó jogszabályi előírásoknak való megfelelést. Az előző évhez képest ismét tapasztaltuk, hogy jelentősen megnőtt a „közösségi szálló” jellegű szálláshelyek száma, amely közegészségügyi szempontból is nagyobb odafigyelést igényel, az üzemeltetők mindent megtesznek a megfelelő körülmények tekintetében.

9. A sportról szóló 2004 évi I. törvényben előírtaknak megfelelően megtartott **biztonságtechnikai ellenőrzés**, létesítmény bejárások során a sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendeletben előírtakat, valamint a higiénés és egészségvédelmi, a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi, járványügyi vonatkozású követelmények, valamint a kémiai biztonságra és a dohányzóhelyek kijelölésére vonatkozó követelményeket vizsgáltuk (HALADÁS UEFA IV. kategóriájú labdarúgó stadion, Király Sportcentrum, Arena Savaria, Arena Munkacsarnok, ALIGÁTOR).

2018. évben a Szombathelyi Katasztrófavédelmi Kirendeltség megkeresésére és hatóságukkal együttműködve Szombathelyen 7 db befogadó helyet ellenőriztünk az OTH által kiadott közegészségügyi szempontok alapján. A befogadó helyek (amelyek középiskolai/egyetemi kollégium épületek) megfeleltek a közegészségügyi feltételeknek.

A Legionella által okozott fertőzési kockázatot jelentő közegekre, illetve létesítményekre vonatkozó közegészségügyi előírásokról szóló 49/2015. (XI.6.) EMMI rendelet alapján fokozottan ellenőriztük a kereskedelmi szálláshelyeket, közfürdőket és egészségügyi intézményeket (kórház). Vizsgáltuk a kockázatbecslési dokumentáció meglétét, tartalmát, az elvégzett vizsgálatokat és a kockázatkezelést. Jellemzően figyelmeztető szint alatti eredmények születtek, ahol ennél magasabb Legionella szám volt, ott a szükséges beavatkozást önállóan, vagy intézkedésünkre elvégezték és a vizsgálat ismétlése is megtörtént. Tapasztalatunk, hogy évről-évre hatékonyabban sikerül érvényt szerezni az előírásoknak, megelőzve ezzel a Legionella baktérium által okozott megbetegedéseket.

VI. GYERMEK- és IFJÚSÁG-EGÉSZSÉGÜGY

Szombathelyen 2018-ban 54 tábor bejelentése történt meg a szervezők által. A táborok kevés kivétellel évek óta üzemelnek, a tábor szervezők a közegészségügyi előírásokat ismerik, az új táboroztatók általában táboroztatás előtt érdeklődnek a feltételekről. Engedély nélküli táboroztatásról egy esetben szereztünk tudomást, a mulasztás miatt figyelmeztetésben részesült a táboroztató.

Bölcsődék közül 3 szombathelyi bölcsőde ellenőrzését végeztük el, valamint 3 családi bölcsőde ellenőrzésére került sor Gyámhivatali kirendelésre.

Óvodáink közül 2 óvoda bővítésének (Benczúr, Aréna óvoda,) tervdokumentációját véleményeztük. Egy óvodánknak új telephelye létesült. (Waldorf óvoda)

Általános iskolák közül 2 intézménynek, melyek gimnáziummal közösen működnek megtörtént az átfogó ellenőrzése. A Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium új épületszárnyal bővült, valamint kialakításra kerültek az udvari testnevelésre alkalmas tornapályák is. Két főiskolai épület átalakítás használatbavétele történt meg. (Győri Hittudományi Főiskola Szombathelyi Képzési Központ)

Munkatervünknek megfelelően kidolgozott felmérőlapok alapján megtörtént az illetékességi területünkön a középfokú iskolák (gimnáziumok, szakgimnáziumok, szakközépiskolák) egységes szempontrendszer szerinti felmérése. E felmérés célja megítélni a középfokú iskolák közegészségügyi helyzetét, összehasonlítva és trendeket megállapítva az 5-10-15 éves adatok alapján, továbbá a jelen kihívásaira is fókuszálva (egészséget támogató építkezések és felújítások, fenntarthatóság, környezettudatosság, alkalmazkodás a klímaváltozáshoz, új tanulást segítő technikai-informatikai eszközök egészséget nem károsító használata).

Szombathely területén 17 középfokú oktatási intézmény található. Ellenőrzésük teljes körűen megtörtént, a tapasztalt, működést nem akadályozó hiányosságokat a fenntartónak jeleztük, minden esetben intézkedési tervet kértünk. Leggyakrabban a következőket tapasztaltuk: a helyiségek padozata kopott, nem résmentes, a falfelület festésre szorul, a nyílászárók (ablakok, ajtók) kopottak, hibásak, a belátásgátlás az öltözőkben, vizesblokkokban nem megoldott.

Kiemelt figyelmet fordítottunk a kéz- és felületfertőtlenítésre használt szerek tárolására és felhasználására gyermekjóléti és oktatási intézmények vonatkozásban. A közegészségügyi és kémiai biztonsági jogszabályok konkrét utasítást nem tartalmaznak gyermekintézmények takarítási, fertőtlenítési, szer használati gyakorlatára, de annak mindenképpen olyannak kell lennie, mely az intézményben folyó tevékenységhez, annak jellegéhez és a gyerekekhez maximálisan igazodik és biztosítja a megfelelő tisztaságot.

VII. ÉLELMEZÉS- és TÁPLÁLKOZÁSEGÉSZSÉGÜGY

Bölcsődei korosztályra (1-3 éves) vonatkozóan illetékességi területünkön **egy egységben** (Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény, Csodaország Bölcsődében, 9700 Szombathely, Szűrcsapó u. 43/A) történt a NutriComp tápanyagszámító program segítségével tápanyagszámítás illetve a rendelkezésünkre bocsájtott dokumentumok alapján étlapelemzés. A számított energia tartalom a 10 nap átlagában megfelelő volt, átlagosan 948,2 kcal/fő. A számított só tartalom 10 nap átlagában 2,81 gr/fő, mely megfelel a jogszabályi előírásnak. A zöldség és gyümölcs előfordulás minden nap megfelelt a Rendelet által előírt mennyiségnek, továbbá a tej-tejtermék kalcium szintjét vizsgálva megállapítottuk, hogy 10 napra vonatkoztatva, átlagosan megfelel az előírt 480 mg mennyiségnek. Az Intézmény megfelelt a közétkeztetésre vonatkozó EMMI rendelet előírásainak.

Az óvodai korosztályra (4-6 éves) vonatkozó vizsgálat egy egységben történt, a Hungast Csoport Elamen Zrt. tálalókonyháján, 9700 Szombathely, Maros u. 1. Az étlapok adattartalma alapján vizsgálható követelmények tekintetében az EMMI rendeletben foglaltaknak megfeleltek.

A Szombathelyi Járási Hivatal illetékességi területén **iskolai büfé** ellenőrzés összesen 3 egységben történt, ebből egy egységben áru automata kínálata lett vizsgálva. Összesen 14 terméket vizsgáltunk, melyből 4 termék kifogásolt, nem felelt meg a NETA törvényben foglaltaknak. Az ellenőrzések alkalmával néztük, hogy a 20/2012.(VIII.31) EMMI rendeletben foglaltak szerint, a népegészségügyi termékadóról szóló 2011.évi CIII. tv. előírásainak, valamint az OÉTI által kiadott iskolabüfék korszerű táplálkozásba illő választéknak megfelelnek-e.

Étrend-kiegészítő készítmények közül az interneten forgalmazott potencianövelő termékek közül, kiemelt munkatervi feladatnak megfelelően internetes próbavásárlással egybekötött gyógyszerhatóanyag – szildenafil, tadalafil, vardenafil - vizsgálatra került sor egy készítményben (Boom Boom) Az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (OGYÉI) Laboratóriumi Főosztály Gyógyszerkémiai és Technológiai Laboratóriumába beküldött kapszula szildenafil hatóanyagot tartalmazott, mely hatóanyag kiadása Magyarországon orvosi rendelvényhez kötött, ezért engedély nélküli, illegális gyógyszernek tekinthető. A szintetikus hatóanyag nincs feltüntetve az összetevők között, ezért a készítményt fogyasztók komoly egészségkárosodási kockázatnak lehetnek kitéve. Megtettük a szükséges intézkedéseket, büncselekmény gyanúja miatt feljelentést tettünk a rendőrségen, ideiglenes megtiltottuk a termék forgalmazását illetve áttettük az ügyet a forgalmazó székhelye szerinti Népegészségügyi Osztályokhoz.

Vizsgáltuk a vitamin tartalmú étrend-kiegészítő készítményeket 2 egységben összesen 6 db-ot, az időskori makula degenerációban szenvedők számára szolgáló speciális – gyógyászati célra szánt – tápszereket, továbbá a csecsemők és kisgyermek számára készült bébiételeket; a termékekben kifogást nem találtunk, megfeleltek a jogszabályi előírásoknak.

Célzott laboratóriumi vizsgálat történt anyatej-helyettesítő tápszer esetében, energia, fehérje, zsír, szénhidrát, cukor, vas és A-vitamin tartalomra a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztályánál. A

vizsgálati eredmények alapján a megmintázott tápszer a címkén feltüntetett értékeknek megfelelt, a termék csomagolása és címkézése szintén megfelelt a jogszabályi előírásoknak.

A **kozmetikai termékek** hatósági ellenőrzésére összesen 13 egységben került sor, mely során 34 db termék ellenőrzését végeztük el, ebből 27 termék megfelelt az előírásoknak, míg 7 termék esetében kifogást találtunk. 2 termék laboratóriumi vizsgálatára került sor, mindkét termék kifogásolt volt.

Kozmetikai gyártóhely Szombathely területén nem található.

VIII. ÁPOLÁS SZAKFELÜGYELET

Az év során a szakdolgozói területen a következő változások történtek:

Gyermek ellátás:

- 1 fő pályaelhagyó
- 1 fő nyugdíjba vonult
- 3 új szakdolgozó van, 1 fő 2 praxisban lát el szakdolgozói feladatokat

Felnőtt ellátás:

- 2 szakdolgozó nyugdíjba ment
- 1 fő az ügyeleti ellátásba ment át
- 1 fő pályaelhagyó
- 6 fő az alapellátáson belül, de másik praxisba ment át
- 2 szakdolgozó „új” az alapellátásban: 1 fő vidéki alapellátásból, 1 fő fekvőbeteg ellátásból váltott

Szakdolgozóknál nő az átlagéletkor, sokan nyugdíj mellett dolgoznak tovább, egészségügy más területéről érkező egészségügyi dolgozóval lehet "csak" betölteni a megüresedő álláshelyeket.

Az alapellátás szakdolgozóival kapcsolatos ápolás szakfelügyeletet érintő panasz 2018. évben nem érkezett.

Kiemelt munkatervi feladat 2018. évben az otthoni szakápolási szolgálatok, otthoni hospice ellátás ápolásszakmai, személyi, tárgyi, szakmai környezeti feltételeinek, valamint szakmai tevékenységének ellenőrzése volt.

A kiemelt munkatervnek megfelelően 5 egység (1 otthoni hospice ellátást -, 4 otthoni szakápolást nyújtó szolgáltató) ellenőrzése történt meg. A szolgáltatók közül 4 Szombathelyen található, de ellátási területük a finanszírozási szerződésben meghatározottan több településre is kiterjed.

Az ellenőrzött szolgáltatók tárgyi feltételei adottak voltak. Személyi feltételekben az előírt végzettséggel rendelkező dolgozók szerepeltek. Az otthoni szakápolás, hospice ellátás ellenőrzése során tapasztalt kisebb, működést nem akadályozó hiányosságokat a szolgáltatók rövid időn belül pótolták (műszaki felülvizsgálat, lejárt működési kártyák, bejelentési kötelezettség elmulasztása).

A szociális ellátásban bentlakásos/ nappali szociális ellátás területén 2018-ban Szombathely városban 11 ellátási forma ellenőrzése történt meg a Vas Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatal megkeresésére. 5 nappali ellátás (nyugdíjas

klub) valamint 6 bentlakásos ellátás: hajléktalan ellátás, otthon, átmeneti szállás, időszakos férőhelyek, éjjeli menedékhely, Idősek Gondozóháza valamint a Papi Otthon.

Vizsgáltuk az ápolási munka személyi, tárgyi, környezeti, szakmai feltételeit, a szakdolgozói létszám mennyiségi és minőségi mutatóit, valamint azt, hogyan valósul meg a vonatkozó jogszabályok, irányelvek, módszertani levelek, útmutatók végrehajtása, az ápolási folyamat dokumentálása. Az ellenőrzések során a szolgáltatás működését akadályozó hiányosság nem merült fel.

A háziorvosi alapellátás dolgozói részére évente kétszer továbbképzés megtartására kerül sor a Népegészségügyi Főosztály szervezésében, melynek lebonyolításában, az illetékességi területünkhöz tartozó szakdolgozók értesítésében tevőleges szerepet vállalunk. Továbbképzések tartalmának összeállítása során olyan témák kerülnek feldolgozásra, melyek hiánypótló ismeretek átadását, az alapellátás és a fekvőbeteg ellátás jobb együttműködését szolgálják (autizmus, sürgősségi ellátás). A kamarai és egyéb szakmai képzésekről a járóbeteg, fogászati, ügyeleti és szociális ellátás érintett szakdolgozóit tájékoztattuk.

IX. KÉMIAI BIZTONSÁG

A vegyi anyagok az élet minden területén a legkülönbébb termékekben, készítményekben, árucikkekben fordulhatnak elő. A nagy EU-s piacon az áruk szabad áramlása miatt igen nehéz, annak biztosítása, hogy a forgalomba, elérhetően csak a jogszabályoknak megfelelő vegyi anyag és készítmény, árucikk legyen.

A kémiai biztonság szerteágazó feladatrendszer, a 28 tagállamban azonos EU-s jogszabályokkal szabályozott, harmonizált előírások alkalmazásának, megvalósuk ellenőrzésében a hazai feladat ellátásban osztályunk vesz részt.

Ellenőrzési tevékenységünk a gyártott, importált, forgalmazott, továbbfelhasznált, végfelhasznált, tárolt, raktározott, szállított, kutatott vegyi anyagok, keverékek, és ezeket tartalmazó árucikkek ellenőrzésére terjed ki. A vegyi anyagok megfelelő címkézésének, biztonsági adatlapjának, dokumentációjának, engedélyének, forgalmazhatóságának, korlátozásának, tiltásának nyomon követése saját és kiemelt országos és EU-s munkaterv alapján történik.

EU-s megkeresésre 112 db RAPEX (Rapid Exchange of Information) Közösségi Gyors Tájékoztatási Rendszerből származó riasztási esetben kerestünk más tagállam laboratóriumában vizsgált és kifogásolt, egészségre ártalmas, veszélyes termékeket. 38 esetben, olyan riasztás érkezett, mely konkrétan meg tudta jelölni azt a forgalmazási helyet, ahol a riasztásban szereplő kifogásolt termékek megtalálhatóak voltak hazánkban. A riasztásban sok gyermekjáték, „slime”, ragasztó, lányka cipő, ruházati termék, írószer, elektronikus cigarettautántöltő, munkavédelemi kesztyű, biszu ékszer és még sok egyéb más árucikk szerepelt, határérték feletti króm, lágyító-ftalát, kadmium, higany, nikkel stb. tartalom miatt. A termékek nagy részét Távolkeleten gyártották. Szombathelyen ellenőrzésünk során **tiltott terméket**, műanyagbabát két kínai áruházban **találtunk**. A terméket Kínában gyártották és egészségre ártalmas, lágyító-ftalát tartalma miatt volt kifogásolt, ezért a további forgalmazást megtiltottuk és visszaszállítottuk.

A **munkatervünk** során a biocid termékek forgalmazását, abban lévő hatóanyagok megfelelőségét, engedélyét vizsgáltuk kiemelten az irtószerekben. Ellenőrzés alá került azon csomagoló/kiszerező egység is mely szombathelyi székhellyel és telephellyel országosan forgalmaz egy ismert rovarirtószert az Insecticid 2000-t. Kiemelt vizsgálatunk során a termék engedélyének, címkézésének, csomagolásának ellenőrzése megfelelőnek bizonyult.

Egy esetben ellenőriztünk és mintáztunk olyan szombathelyi székhellyel és telephellyel rendelkező gyártót, amely lágy pvc-ből állít elő kábel termékeket. A vizsgálat iránya a termék lágyító tartalma volt. A vizsgálati eredmény, csomagolás, címkézés, egyéb dokumentáció megfelelő eredményt adott.

További kiemelt feladatként vizsgáltuk a mosószereket, annak is egy speciális kiszerezését, a gél kapszulákat, tekintettel arra, hogy sok gyermekmérgezés okozója volt, ezért a csomagolási szabályain tovább szigorítottak 2017-ben.

A vizsgált két különböző márkájú mosógél kapszula csomagolása, feliratozása és gyártási háttere (labor eredmények és szilárdságvizsgálat) alapján azok megfelelőnek bizonyultak.

Biocid termékek esetében fertőtlenítőszer, kártevőirtó szerek megfelelőséget vizsgáltuk és egy országos áruházlánc szombathelyi áruházában ismert fertőtlenítőszer család ellenőrzése történt, melyet a lakosság gyakran használ fel. Ennek címkézése, biocid hatásra szolgáló hatóanyaga nem volt megfelelő. Intézkedésünkre a nem megfelelő készítményt kiváltották, és visszahívták.

A **Katasztrófavédelmi Kirendeltség** iparbiztonsági felelősével két **Supervisori** ellenőrzést végeztünk kiemelt egységekben, a téli felkészülés és veszélyes vegyi termék felhasználása kapcsán a felmerült kémiai biztonsági hiányosságokra saját hatáskörben intézkedtünk.

A tárgy évben **kémiai terhelési bírság kiszabására** nem került sor.

A kémiai biztonság szakterületen az ellenőrző hatósági tevékenységünk mellett a **megelőző tevékenység** is fontos, sok ilyen eljárásban vettünk részt.

Az **új kereskedelmi egységek** működési engedély lebonyolításában minden esetben a Polgármesteri Hivatalon keresztül közreműködtünk a szakhatósági állásfoglalásunk megadásával. A beszámoló évben több új veszélyes vegyi termék forgalmazó nyitott meg, így a veszélyes vegyi termék (anyag/keverék) forgalmazáshoz a szükséges **működési engedély** szakhatósági eljárását 14 esetben folytattunk le, minden esetben a működési engedély kiadásához és a kis és nagykereskedelmi tevékenységhez feltételekkel járultunk hozzá.

Az új létesítmények, vagy meglévők bővítése terveinek szakhatósági véleményezésre 8 esetben került sor, az elkészült beruházások használatbavételéhez 6 esetben működtünk közre.

Dohányzás ellenőrzése: akció ellenőrzést tartottunk a buszmegállóknban, és szórakozóhelyeken, de kifogás nem merült fel, a dohányzás előírásait betartották. Fontos kiemelni, hogy a törvény szerint **e-cigaretta** használata is tiltott, így minden dohányzást tiltó helyen, ennek betartást a tárgy évben kiemelten ellenőriztük.

Közös védelmi gyakorlaton vettünk részt szimulált baleset és katasztrófa miatt, amely kapcsán a társszervekkel való együttműködést gyakoroltuk.

A munkák célja és lényege a hatósági felügyelet mellett az ügyfelek tájékoztatása. A szóbeli tájékoztatások mellett tájékoztató anyagokkal (jogszály kivonatok, szóróanyagok stb.) segítjük őket.

Változatlanul sok gondot okozott az ügyfeleknek a veszélyes vegyi anyagokkal és keverékekkel végzett tevékenység bejelentés az elektronikus rendszerben. Minden esetben közvetlen és hatékony segítséget adtunk a bejelentésben elakadt ügyfeleknek. Az egyedi **mérgezési esetek** bejelentésének megfelelőségét osztályunk ellenőrzi. A vegyi anyaggal történt mérgezés bejelentésére 84 esetben került sor, ennek nagy része öngyilkossági szándékkal vett be gyógyszert, vagy alkoholt, így kórházi kezelésre kerültek, illetve véletlen (11 eset) mérgezés történt klórgázzal és szénmonoxiddal, tisztítószerrel.

X. VÉDŐNŐI SZAKFELÜGYELET

A Védőnői Szolgálat személyi feltételei:

- Teljes munkaidejű (főállású) iskola védőnők száma: **14 fő**
- Kizárólag területi feladatokat ellátó védőnők száma: **24 fő**
- Szombathely város területén dolgozó védőnők száma összesen: **38 fő**.

A védőnői szolgálatnak 1 db végleges működési engedélye van.

A 24 területi védőnő telephelye a város hét gyermekorvosi rendelőjében kialakított védőnői munkaszobában van. A védőnői munkaszobákon kívül a városban 6 önálló védőnői tanácsadó működik (a Bem J. u. 9., a Kiskar u. 5., a Váci M. u. 3., a Fogaras u. 6., és a Nádasdy u. 4. szám alatt 2 db).

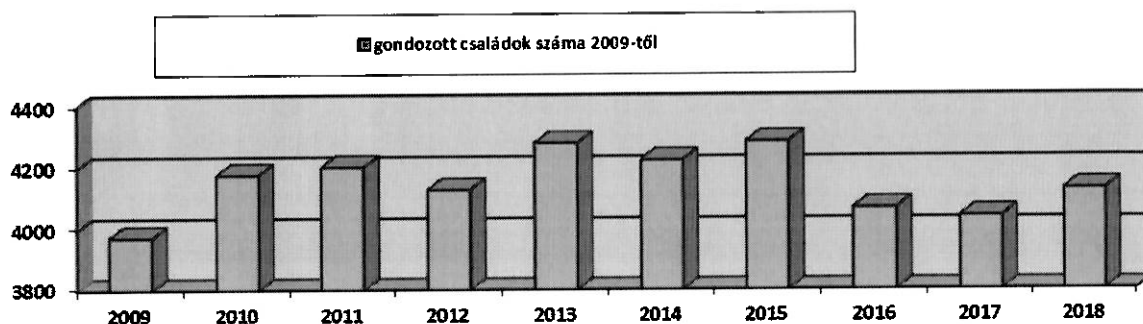
A város oktatási intézményeiben az iskolaorvosi rendelő biztosított. Az Apáczai Waldorf Iskola diákjainak védőnői ellátása a Prevenció Házban, iskolaorvosi ellátása a Deák Ferenc utcai gyermekorvosi rendelőben történt.

A területi és iskolavédőnői ellátás a hatályos jogszabályok alapján valósult meg.

Valamennyi védőnő hivatali „okos”telefonnal, szolgálati lappal, laptopra telepített Stefánia Védőnői Dokumentációs Programmal rendelkezik. A tanácsadók felszereltsége a jogszabályban előírt minimumfeltételeknek tökéletesen megfelel.

Területi védőnői munka:

2018-ben védőnői gondozásban részesült családok száma: **4129**

Az év során újonnan nyilvántartásba vett várandós anyák száma: **767**

Élveszületések száma: **680**

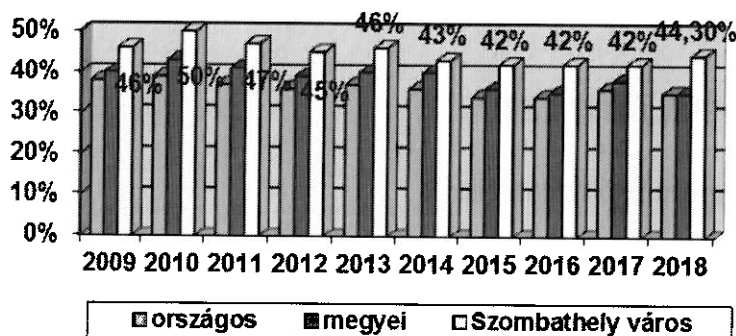
Közülük a 37. terhességi hét előtt született: **72**

Csecsemő halottak száma: 5 Halvaszülés: 2

A 2018-ban az **egy éves korukat betöltött gyerekek közül 51,6 %-a** születésétől 4 hónapos korig kizárólag anyatejet kapott. **Születésétől hat hónapos korig kizárólag szoptatott csecsemők aránya 44,3%** (magasabb, mint az országos átlag /36%/). A gyerekek 37 %-a még egy éves kora után is kapott anyatejet.

Az 1954-ben alapított Anyatejgyűjtő Állomáson **1.934.700 ml** anyatej gyűlt össze és került rászoruló kisbabákhoz. Ez 1.000.000 ml-el kevesebb, mint 2017-ben volt.

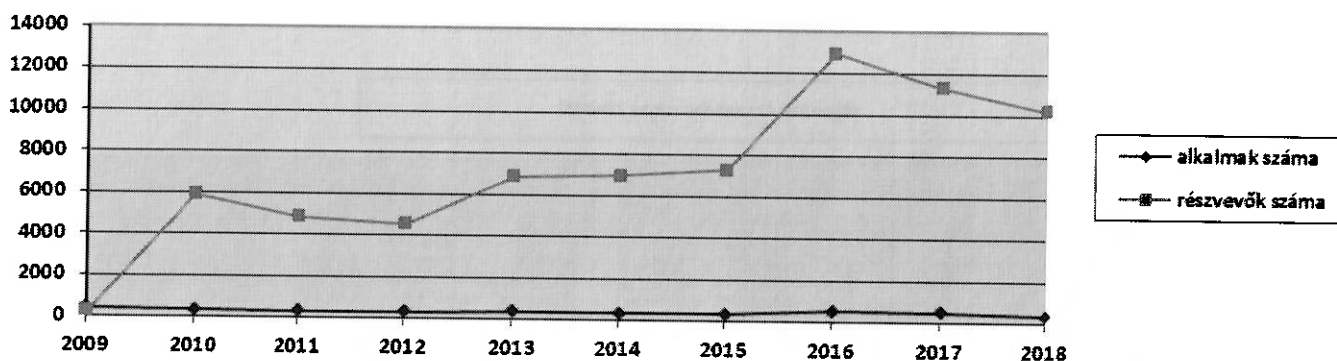
0-6 hónapos korig kizárólag anyatejjel táplált csecsemők %-os megoszlása

Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok száma 0-7 éves korig 16. A szűrővizsgálatra kötelezettek 99 %-a vette igénybe a szűrést, az eltérések korai felismerésének lehetőségét. A szűrővizsgálatokat a védőnő önállóan végezte. A védőnői státusz eredménye/lelete alapszabványok az orvosi vizsgálatnak, a bölcsődei, óvodai felvételnek, az iskolaérettség megítélésének, a tanulási képesség vizsgálatának. Az életkorhoz kötött vizsgálat célja, hogy a kiszűrt gyerek időben kerüljön szakorvoshoz, szakemberhez, fejlesztő pedagógushoz. Az elváltozásának megfelelő kezelésben, korrekcióban, fejlesztésben részesüljön.

2018-ban a területen végzett csoportos egészségfejlesztési alkalmak száma **336**, a résztvevők száma **10.198** fő

Egészségfejlesztő alkalmak és résztvevők

Iskolavédőnői munka:

A város oktatási intézményeibe beíratott **13 466** diák ellátását 14 főállású iskolavédőnő biztosította.

Szűrővizsgálatra kötelezettek a páros évfolyamok tanulói. A vizsgálatra kötelezett diákok száma **5956 fő**.

Az iskola-egészségügyi szolgálat leggyakrabban mozgásszervi betegséget, tartási rendellenességet, a látásélesség romlását, és a hallás romlását észlelte. A tanulókkal folytatott egyéni beszélgetések során mozgásszegény életmódról, a sokféle elektronikus eszköz folyamatos és hangos használatáról számoltak be a diákok.

Tisztasági vizsgálaton a védőnők **84 általános iskolai** diákot szűrték ki fejtetvesség miatt. Ismételten fejtetves tanuló **19 fő** volt. **2** tanuló fejtetvesség elleni kezelését végezte el a védőnő. A középiskolások körében fejtetvesség nem fordult elő.

Egyéb feladatok: Valamennyi szakképzést nyújtó intézményben a beiratkozáskor előzetes, a területi gyakorlat megkezdése előtt pedig szakmai alkalmassági vizsgálaton estek át a tanulók. A választott pályára **4** tanuló bizonyult alkalmatlannak. A II. fok döntése értelmében a választott szakma megtanulására **1 fő** vált alkalmassá, **1** tanulót más szakra irányítottak.

Az iskolavédőnők 2018-ban is ellenőrizték az általános iskolai beiratkozáskor a leendő elsősök oltási dokumentációját. Az ellenőrzés hetedik éve zajlik, célja, hogy az életkorhoz kötött kötelező védőoltások a tanévkezdésre rendben legyenek.

Véleményezték üzemeltető váltás, vagy új szerződés megkötése előtt az iskolabüfék kínálatát.

Oktatás:

A Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karának Szombathelyi Képzési Központjából védőnő hallgatók érkeztek gyakorlati oktatásra. A „nagy”, hathetes területi gyakorlaton és az iskolavédőnői gyakorlaton **5** hallgató vett részt.

Segítettük az Egyetemi Központot az oktatóvédőnők, gyakorlóléhelyek kijelölésében, a gyakorlati záróvizsga/pótvizsga helyszínének kiválasztásában. A területi védőnők gyakorlati záróvizsgája a Fogaras és a Váci Mihály utcai önálló védőnői tanácsadóban zajlott. Az iskolavédőnők záróvizsgája a Kanizsai Dorottya Gimnázium orvosi rendelőjében, az őszi pótvizsga pedig a Váci Mihály utcai tanácsadóban volt.

2018-ban a védőnői ellátással kapcsolatban panaszbejelentés nem érkezett.

XI. CSALÁDVÉDELMI SZOLGÁLAT

Tanácsadás:

A magzati élet védelméről szóló törvény értelmében a tanácsadáson a terhesség-megszakítást mérlegelő várandós anyáknak két alkalommal kell részt venniük. A tanácsadás kizárólag előzetes időpont egyeztetés után vehető igénybe. Az előjegyzésre naponta 8 és 9 óra között, egy óra áll rendelkezésre.

Az első, úgynevezett "A" tanácsadáson meghallgatásra, megnyugtatóra, támogatásra, információra számíthatnak az ügyfelek, arról, hogy a válsághelyzet megoldására milyen pszichés, orvosi, szociális és egyéb támogatást vehetnek igénybe. Nyugodt körülmények között átgondolhatják a helyzetet, a válságot előidéző tényezőket, és azok megoldásainak lehetőségeit. Tájékoztatást kapnak a támogatást nyújtó állami és civil szervezetekről, a rászorultságtól függő pénzbeli, természetbeni juttatásokról, a gyermekek után járó ellátásokról, valamint az örökbeadás lehetőségéről. Az első tanácsadáson, anonim módon is részt vehet a kérelmező.

A második „B” tanácsadásra három nap múlva kerül sor. A kérelmező itt megerősíti terhesség-megszakítási szándékát. Megkapja a műtéthez szükséges iratokat, a tájékoztatást a választható intézményekről, a szükséges vizsgálatokról és a térítési díjról. A korai és késői szövődményekről, a műtét menetéről, és arról, hogy döntését az utolsó pillanatig megváltoztathatja.

A két tanácsadás nyugodt körülmények között zajlik, előre egyeztetett időpontban érkeznek az ügyfelek. Várakozási idő ennek köszönhetően nincs, vagy minimális.

A Családvédelmi Szolgálatnál lehetőség van családtervezéssel, fogamzás-szabályozással kapcsolatos kérdések megbeszélésre. Itt kapnak felvilágosítást azok a fiatalok is, akik a gyámhivatal engedélyével házasságot köthetnek.

2018-ban az összes megjelenés (A és B tanácsadáson együtt) **700 fő** volt.

2018-ban a megszakítást kérők közül szombathelyi lakos volt **138 fő**, 14-el kérelmezővel kevesebb, mint 2017-ben. A megszakítást kérők mindegyike válsághelyzetére hivatkozva kérte terhessége megszakítását.

A kérelmezők közül 2018-ban **14-en vállalták gyermeküket**, közülük 5 volt szombathelyi.

A tanácsadáson 2018-ban 15 évesnél fiatalabb megjelenő volt!

A kérelmezők 33%-a az első terhességét szakította meg.

Preventív tevékenységek

A Családok Átmeneti Otthonában zajlottak, 2 alkalommal a tudatos családtervezés érdekében előadás hangzott el.

XII. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Tevékenységünket népegészségügyi céllal, a lakosság egészségi állapotának megőrzése, fejlesztése érdekében fejtettük ki. Szakmai támogatást nyújtottunk minden, illetékességi területünkön megvalósuló egészségfejlesztési akcióban. Külön figyelmet szenteltünk a WHO által meghirdetett egészséggel kapcsolatos világnapok körüli rendezvények szakmai támogatásában. Fontos célként szerepelt a civil szervezetek munkájának szakmai támogatása. Prioritásként kezeltük a népegészségügyi célú szűrések helyi koordinálását a lakosság tájékoztatását, valamint az alapellátás munkatársaival való kommunikációt.

Komplex iskolai egészségfejlesztési programok előkészítésében és megvalósításában részt vettünk. Kiemelt fontosságú a nevelési-oktatási intézmények, egészségfejlesztési szempontú rendezvények, programok szakmai támogatása.

A fürdőkultúra fejlesztése érdekében megyénkben a Vas Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya közreműködésünkkel modell jellegű egészségfejlesztő programot indított 2012. évben 4 közfürdő üzemeltetőivel a kiválasztott általános iskolákban. Az általános iskolákban bevezetett program célja a gyermekek fürdőhigiénés, személyi higiénés ismereteinek megalapozása, illetve bővítése. Motiváljuk a gyermekeket, hogy a megszerzett ismeretek birtokában tudatosabban vegyék igénybe a közfürdőket, élményfürdőket. A gyermekeken keresztül szüleik is elérhetőek, ezáltal a felnőttek fürdőhigiénés ismereteinek bővítésére is lehetőségünk nyílik. Mindez hozzájárul az általános egészségkultúra fejlesztéséhez, ismeretek bővítéséhez, a közfürdők biztonságos használatához, a vízminőség javításához. 2018-ban is sikeresen folytatódott a Fürdőprogram, amelynek keretei között több iskolában tartottunk előadásokat.

Táborokban egészségre nevelő és szemléletformáló interaktív foglalkozások formájában megvalósuló prevenciós tevékenységet végeztünk. Ezek az ismeretfejlesztő foglalkozások több témakört érintettek: dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, táplálkozás, mozgás, környezettudatos magatartásra nevelés. Szombathelyen az Esélyteremtési Házban, havi egy alkalommal védőnői szakmai műhelyt működtetünk. Az aktuális szakmai problémák megbeszélése, jó gyakorlatok bemutatása történik, illetve témajavaslat esetén vendégelőadókat hívunk.

